

Universal Declaration of Human Rights - Sorbian, Upper

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Powšitkowne wozjewjenje čłowječich prawow

Zjednočenych narodow wot 10. 12. 1948

Preambla

Dokelž twori pļipóznaće wšěm čłonom čłowjeskeje swójby pļisłušaceje dostojnosće a jich jenakich a njeparujomnych prawow zakład swobody, sprawnosće a měra w swěće,

dokelž stej njedopóznaće a znajechanje čłowječich prawow k aktam barbarstwa wjedłoj, kotrež su swědomje čłowjestwa hłuboko zranili, a dokelž je so wutworjenje swěta, w kotrymž spožči so čłowjekam, swobodnym wot stracha a nuzy, swoboda rěčenja a wěry, jako najwyše prócowanje čłowjestwa wozjewiło,

dokelž je bytostne, čłowječe prawa z knjejstwom prawa škitać, zo njeby so čłowjek k zběžkej pļećiwo tyranstwu a potłóčowanju jako poslednjemu srědkej nuzował,

dokelž je bytostne, wuwice pļećelskich počahow mjez narodami spěchować,

dokelž su ludy Zjednočenych narodow we wustawkach znowa swoju wěru do zakładnych čłowječich prawow, do dostojnosće a hódnoty čłowjeskeje wosoby a do runoprawosće muža a žony wobkružili a wobzamknyli, socialny postup a lěpše žiwjenske poměry pļi wjetšej swobodze spěchować,

dokelž su so sobustawske staty zawjazali, w zhromadnym dźěle ze Zjednočenymi narodami powšitkowne respektowanie a zwoprawdjenje čłowječich prawow a zakładnych swobodow pļesadzić,

dokelž je zhromadne měnjenje wo tutych prawach a swobodach pļewšo wažne za połne spjelnjenje tutoho zawjazka,

proklamuje Generalna zhromadźizna

tute Powšitkowne wozjewjenje čłowjecich prawow jako zhromadny ideal, kotryž ma so wot wšěch ludow a narodow docpěć, zo bychu kóždy jednotliwec a wšě organy towaršnosće tute wozjewjenje stajnje w pomjatkuměli a so prócowali, pļez wučbu a kubłanje respektowanie tutych prawow a swobodow spěchować a pļez postupowace naprawy w narodnym a mjezynarodnym wobłuku jich powšitkowne a faktiske pļipóznaće a zwoprawdjenje pola wobydlerstwa kaž sobustawskich statow tak tež tych jich nadknjejstwu podstějacych teritorijow zaručec.

Artikl 1

Wšitcy čłowjekajo su wot naroda swobodni a su jenacy po dostojnosći a prawach. Woni su z rozumom a swědomjom wobdarjeni a maja mjezsobu w duchu bratrowstwa wobchadzeć.

Artikl 2

Kóždy je woprawnjeny, w tutym wozjewjenju proklamowane prawa a swobody wužiwać, a to bjez kóždehožkuli rozeznawanja, kaž po rasy, barbje, splahu, rěči, religiji, politiskim abo druhim pļeswědčenju, narodnym abo socialnym pochodze, po zamóženju, narodze abo druhim statusu .

Dale njesmědža so žane rozdžěle činić na zakładže politiskeje, prawniskeje abo mjezynarodneje pozicije kraja abo teritorija, kotremuž wosoba přisłuša, njedźiwajo na to, hač je njewotwisny, hač pod rukowacelstwom steji, hač njewobsedzi swójske knježerstwo abo hač podleži někajkemu druhemu wobmjezowanju swojeje suwerenity.

Artikl 3

Kóždy ma prawo na žiwjenje, swobodu a wěstotu wosohy.

Artikl 4

Nichtó njesmě so w njewólnistwje abo robočanstwje dźeržeć; njewólnistwo a wikowanje z njewólnikami stej we wšěch svojich formach zakazanej.

Artikl 5

Nichtó njesmě so podćisnyć ćwělowanju abo surowemu, nječłowjeskemu abo ponižowacemu wobchadženju abo chłostanju.

Artikl 6

Kóždy ma prawo, wšudže jako prawakmany připóznaty być.

Artikl 7

Wšitcy čłowjekoj su před zakonjom runi a maja b jež diskriminaeije prawo na jenaki škit přez zakon. Wšitey maja pawo na jenaki škit přeciwo kóždej diskriminaciji, kotraž by předležace wozjewjen je zraniła, a přeciwo pozbudžen ju k tajkej diskriminaciji.

Artikl 8

Kóždy ma prawo na skutkownu juristisku pomoe pola přislušnych nutłkostatnych sudnistwow přeciwo jednanjam, kotrež jeho jemu po wustawje abo po zakonu přistejace zakładne prawa ranja.

Artikl 9

Nichtó njesmě so swojowólnje zajeć w jatbje dźržeć abo z kraja wupokazać.

Artikl 10

Kóždy ma w poľne; runoprawosći prawo na to, zo so wo jeho prawach a winowatosćach a wo kóždej přeciwo njemu zapoloženj; chłostanskoprawnej skóřzbje přez njewotwisne a njestronske sudnistwo sprawnje a zjawnje jedna.

Artikl 11

1. Kóždy chłostajomneho jednanja dla wobskorženy ma prawo na to, jako n jewinowaty plaćić, doľhož njeje jeho wina w zjawnyln jednanju, w kotrymž je wšě za swoje zakitowanje trěbne garantije mět, wotpovědujo zakon jej dopokazana

2. Nichtó njesmě so dla jednanja abo zanjechnanja něčeho zasudzić, štož njebě w času, hdyž je so to stało, po nutłkokrajnym abo po mjezynarodnym prawje chłostajomne. Runje tak njesmě so žane ćeše chłostan je wuprajić hač te w času chłostajolneho jednanja přihrožene chłostanje.

Artikl 12

Nichtó njesmě swojowólnym zapłimnjenjam do swojeho priwatneho žiwjenja, swojeje swójby, swojeho bydlenja a swojeje korespondency abo njezakonskim škodam swojeje česće a swojeho mjena wustajeny być. Kóždy ma prawo na juristiski škit płećiwo tajkim zapłimnjenjam a škodam.

Artikl 13

1. Kóždy ma prawo, so znutlka slata swobodnje pohibować a sej swoje bydlenje swobodnje wuzwolić.
2. Kóždy ma prawo, kóždy kra; inkluziwn je swój swójski kraj wopušćić a so do swojeho kraja wróćić.

Artikl 14

1. Kóždy ma prawo, w drunich krajach před plesćěhanjom azyl pytać a wužiwać.
2. Tute prawo njemóže so wužiwać w padže plesćěhanja dla ryzy njepolitiskich złoštnistwow abo jednanjow, kotrež ranja cile a zasady Zjednoćenych narodow.

Artikl 15

1. Kóždy ma prawo na statnu plišlušnosť.
2. Nikomu njesmě so jeho statna plišlušnosť swojowólnje sćazać ani zaprajić prawo, swoju statnu plišlušnosť změnić.

Artikl 16

1. Mužojo a žony w žeńtwykmanej starobje maja bjez wobmjezowanja na zakładže rasy, statne je plišlušnosće abo religije prawo, do mandželstwa .stupić a swójbu založić.
2. Woni maja jenake prawa při zmandželenju, w mandželstwje a při rozwjazanju mandželstwa.
3. Zmandželenje smě so jenož w swobodnej a dospołnej plezjednosći plichodnej mandželskeju stać.

Artikl 17

1. Kóždy ma prawo, sam abo zhromadnje z druhimi wobsydstwo měć.
2. Nichtó njesmě swojowólnje swoje wobsydstwo zhubić.

Artikl 18

Kóždy ma prawo na swobodu myslow, swědomja a religije; tute prawo wopłija swobodu, swoju religiju a swój swětonahlad změnić, kaž tež swobodu, swoju religiju abo swój swětonahlad sam abo w znromadnosći z drunimi, zjawnje abo priwatnje plez wučbu, praktikowanje, božu službu a wobkedžbowanjc nabožnych naložkow zwuraznić.

Artikl 19

Kóždy ma prawo na swobodu měnjenja a wuprajenje měnjenja tute prawo wopłija njehaćenu swobodu měnjenja a swobodu, sej njedźiwajo na statne hranicy informacije a ideje ze srědkami kóždehožkuli razu wobstarać, pļijimować a dale dawać.

Artikl 20

1. Kóždy ma prawo na swobodu zhromadźnja a zjednoćenja za měrliwe zaměry.

2. Nichtó n jesmě so nuzowač, zjednoćenstwu pľisľušeć.

Artikl 21

1. Kóždy ma prawo, so pľi rjadowanju zjawnych naležnosćow swojeho kraja njeposrědnje abo pľez swobodnje wolenychn zastupjerjow wobdžělić.

2. Kóždy ma pod jenakimi wuměnjemi prawo na pľistup k zjawnym zastojsnstwam w swojim kraju.

3. Wola ludu tworj zakład za awtoritu zjawneje mocy; tuta wola dyrbi so zwuraznić pľez so wospjetowace, woprawdźite, powšitkowne a rune wólby, kotrež wotměwaja so z tajnym wotedaćom hłosow abo po tomu runohódnym swobodnym wólbny modusu.

Artikl 22

Kóždy ma jako člon towaršnosće prawo na socialnu wěstotu a móže pľez nutłkostatne naprawy a mjezynarodne zhromadne džěło wobkedžbujo organizaciju a pomocne srědky kóždeho stata wužiwać za swoju dostojnosć a swobodne wuwice swojeje wosobiny njeparujomne hospodarske, socialne a kulturne prawa

Artikl 23

1. Kóždy ma prawo na džěło, na swobodnu wólbpu powołanja, na pľiměryjene a spokojace džělowe wumějenja kaž tež na škit pľećiwo bjezdžělnosći.

2. Wšitcy čłowjekoj maja bjcz kóždeje diskriminacije prawo na jenaku mzdu za jenake džěło.

3. Kóždy, kiž džěła, ma prawo na sprawne a pľihódne zarunanje džěła, kotrež jemu a jeho swójbje čłowjeskej dostojnosći wotpowědowacu eksistencu zawěšća a kotrež ma so, jeli trjeba, z druhimi socialnymi škitnyli napravami dopjelnjć.

4. Kóždy ma prawo, za škit svojich zajimow džěłarnistwa załozić a tajkim pľistupić.

Artikl 24

Kóždy ma prawo na džělowe pľestawki a swobodny čas inkluziwnje pľiměryjene wobmjezowanje džěloweho časa kaž tež na prawidlowny pľaćeny dowol.

Artikl 25

1. Kóždy ma prawo na za swo ju strowotu a derjeměće a tu swojeje swójbje pľiměryjeny žiwjenski standard, inkluziwnje dosahace zežiwjenje, drascenje, bydlenje, lěkarske zastaranje a trěbne socialne posľužby, kaž tež dale prawo na wěstotu w padže bjezdžělnosće, chorosće, inwalidity, zwudowjenja staroby abo drugeje straty svojich zežiwjenskich srědkow pľez njezawinowane wobstejnosće.

2. Maćerje a džěci maja prawo na wosebitu pomoc a podpěru. Wšěm džěćom, mandželskim a njemandželskim, pľisteji jenaki socialny škit.

Artikl 26

1. Kóždy ma prawo na kublanje. Wučba dyrbi znajmjeńša w elementarnym abo zakładnym schodženku darmotna być. Elementarna wučba je obligatoriska. Fachowo- a powołanskošulska wučba dyrbi powšitkownje pľistupna być, a wysoškošulska wučba dyrbi wšěm wotpowědnje jich kmanosćam na jenake wašnje wotewrjena być.

2. Kublanje dyrbi na poľne rozwiće čłowjeskeje wosobiny a na sylnjenje respektowanja čłowječich prawow a zakładnychn swobodow wusměryjene być. Wone dyrbi zrozumjenje, tolerancu a pľećelstwo mjez wšěmi ludami

a wšěmi rasowymi abo nabožnymi skupinami spěchowac a dźěławosć Zjednoćenycn narodow za zdźerženje měra podpěrować.

3. Starši maja přenjorjadne prawo družinu kubłanja wuzwolić, kotrež ma so jich dźěćom posrědkować.

Artikl 27

1. Kóždy ma prawo, so na kulturnym žiwjenju zhronladnosće swobodnje wobdźěleć, so nad wuměłstwami wjeselić a na wědomostnym postupje a jeho wudobyćacn dźěl brać.

2. Kóždy ma prawo na škit duchownych a matericelnych zajimow, kotrež wurostuja za njeho jako tworićela z dźělow wědomosće, literatury abo wuměłstwa.

Artikl 28

Kóždy ma prawo na socialny a mjezynarodny porjad, w kotrymž móža so w tutym wozjewjenju wuprajene prawa a swobody poľnje zwoprawdźić.

Artikl 29

1. Kóždy ma winowatosće naplećo tej zhromadnosći, w kotrejž je jeničce móžne swobodne a poľne wuwieće jeno wosobiny.

2. Kóždy podleži pľi wužiwanju svojich prawow a swobodow jenož tym wobmjezowanjam, kotrež zakon jeničce za tón zaměr pľedwidźi, pľipóznać a respektowanje prawow a swobodow druhich zawěsćić a sprawnym žadanjam moralki, zjawneno porjada a powšitkowneho derjeměća w demokratiskej towaršnosći wotpowědować.

3. Tute prawa a swobody njesmedza so w žanym padže w naplećiwku k cilam a zasadam Zjednoćenych narodow wužiwać.

Artikl 30

Ničo w tutym wozjewjenju njesmě so do toho směra wułożować, zo so za stat, za skupinu abo wosobu prawo stwori, tajke dźěło wukonjeć abo tajki skutk zwoprawdźić, kiž so na wotstronjenje w tutym wozjewjenju wuprajenycn prawow a swobodow měritej.
